

به نام خداوند جان و خرد

جرعه فشانی

مؤلف: دکتر حواد پرومند سعید

www.ketab.ir

نشر باد

سرشناسه : پرومند سعید، جواد، ۱۳۱۱-۱۳۸۵
 عنوان و نام پدیدآور : جرعه فشانی / مولف جواد پرومند سعید .
 مشخصات نشر : تهران: نشر باد، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۶ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۲۷-۳۵-۲
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : واژه نامه .
 یادداشت : کتابنامه .
 موضوع : جرعه فشانی
 موضوع : جرعه فشانی در ادبیات
 رده بندی کنگره : ۲۲۲۲۲PIR / ۳۲۹۲۳ ب
 رده بندی دیویی : ۹۳۵/۰۵۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۲۲۸۵۷



تهران - صندوق پستی: ۹۴۵-۱۳۴۵۵ تلفن: ۶۶۹۵۵۴۴۱

جرعه فشانی

دکتر جواد پرومند سعید

نوبت چاپ نخست ۱۳۹۳ • شمارگان ۵۰۰ نسخه

قیمت ۱۰۰۰۰ تومان • شماره نشر ۳۶

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۲۷-۳۵-۲

© حق چاپ: ۱۳۹۳، نشر باد

فهرست مطالب

پیش گفتار ۵

بخش نخست: آشنایی با جرعه فشانی ۷-۳۰

- جرعه فشانی در ایران باستان ۹
- جرعه فشانی در هند باستان ۱۳
- جرعه فشانی در یونان باستان ۱۴
- کاس کریمان ۱۵
- کریمان عام ۱۸
- عدل کریمان ۲۱
- آفتاب کریمان ۲۲
- داد و دهش کریمان ۲۴
- جرعه کاس الکرام ۲۶

بخش دوم: فرهنگ جرعه فشانی ۳۱-۸۹

- جرعه فشانی یک سنت فرهنگی ۳۳
- جرعه فشانی و عبادت ۳۹
- جرعه فشانی و جوانمردی ۴۳
- جرعه فشانی بر خاک مردگان ۴۷
- خاک سپاری مردگان در سایه درخت انگور ۵۹
- یادافشان ۶۱
- جرعه فشانی بر خاک و رویش و افزایش ۶۳
- جرعه فشانی بر آسمان ۷۷
- جرعه فشانی بر دشمن ۸۱

بخش سوم: جرعه گانی ۹۱-۱۲۱

- خاک جرعه دوستان شدن ۹۱
- جرعه جویان جام ۹۹
- جرعه کش ۱۰۷
- جرعه نوش ۱۱۱
- جرعه خور ۱۱۵
- جرعه چین ۱۱۹
- جرعه دان ۱۲۱

بخش چهارم ۱۴۴-۱۳۵

۱۳۷..... پیشینه پژوهش‌های جرعه فشانی

بخش پنجم: فهرست‌ها ۱۹۶-۱۴۵

۱۴۷..... فهرست واژگان

۱۸۷..... فهرست نام‌های ویژه

۱۹۱..... فهرست کتاب‌های مورد استفاده

www.ketab.ir

در آثار بازمانده زبان و ادبیات فارسی پس از اسلام از جرعه‌فشانی فراوان یاد شده است اما اطلاع درخور توجهی درین آثار پیرامون سبب پیدایی و چند و چون آن دیده نمی‌شود. تنها اطلاعی که تقریباً مفیدست و از آن می‌توان ردپایی بدست آورد این است در بعضی موارد هنگامی که از جرعه‌فشانی نام برده می‌شود اشاره به دوران باستانی ایران و شایان پیشدادی و کیانی می‌کنند، ازینقرار بنظر می‌رسد که جرعه‌فشانی از نهاد و آیین‌های آنها باید باشد. متأسفانه اطلاعات ما از فرهنگ و آیین‌های پیشدادیان و کیانیان ناچهارسده است.

از آثار بازمانده دوره باستانی ایران تنها کتاب در خور یادی که باقی مانده اوستاست. درین کتاب از قربانی سبب و سبب گرسفند و گاو فراوان یاد شده، اما به جرعه‌فشانی که بخش مهم این قربانی‌هاست اشاره نشده است. این شاید به این دلیل باشد که اوستای نهایی در زمان ساسانیان فراهم شده و درین دوران به سبب تعصبات مذهبی که آنها داشتند نمی‌گذاشتند مطالبی که با این برداشتن همسویی ندارد در اوستا راه پیدا کند. ازین روی از نوشته‌های بازمانده باستانی و دوره میانه زبان فارسی نباید انتظار داشت که ما را در جریان چگونگی این آیین قرار بدهد.

خوشبختانه پس از اسلام همینکه نفوذ ساسانیان و سخت‌گیری‌های آنها از میان رفت ایرانیان روشنفکر و تحصیل کرده احساس آزادی و امنیت بیشتری کرده و آغاز نمودند به نوشتن اخبار و اطلاعاتی که سینه به سینه به آنها رسیده بود، و یا اگر در دفتری سخنی از آن روزها پنهان بوده آشکار کردند. در همین دوره ساسانیان فرهنگی است که بزرگترین کتاب تاریخ و فرهنگ ایرانی یعنی شاهنامه فردوسی به پایان رسید.

دیگر شاعران پارسی‌گوی آغازین زبان فارسی آزادانه در آثار خود از آیین‌های باستانی اشاره‌گونه صحبت کردند از آن جمله آیین‌ها یکی همین جرعه‌فشانی است، و درین دفتر بیشتر ما از همین اشارات سود جستیم.

از جناب دکتر سرامی، استاد گرانقدر سیاس‌گزارم که این دفتر را در رسته کتاب‌های انتشارات ترفند قرار داده اند.